

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Bekopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznaki se piše od navadne vrstice, če se natiane enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Okrajni zastopi in njih opravila.

(Konec.)

Okrajne zastope imamo in to vsled postave, nas ni nihče volje pa tudi ni v stanu jih odpraviti. Za to ima pravico samo dež. zbor, toda ta je v rokah nemških liberalcev, tedaj tistih, ki so okr. zastope ustvarili. Da jih ti odpravijo, na to še misli ni, saj so oni jim le sredstvo več, da nam liberalizem ne izgine iz življenja.

Mi na Malem Štajarju še imamo srečo, da so v nekaterih okrajih naši možje v večini. To je seveda zoper voljo onih, ki so ustvarili okr. zastope, saj so si volilce za-nj tako pristrigili, da je na nekaterih krajih nemogoče, našim možem priti do večine. Tem bolje pa po takem storé tisti okr. zastopi, ki so naši, da obrnó svoje delovanje v prvi vrsti na to, da pomorejo svojemu okraju, kolikor je v njih moči, do blagostanja.

Njim že tedaj to ne sme biti do volje, ako rešijo opravila, kakor jim jih nalaga postava, marveč treba jim je gledati na potrebe okraja, naj že potlej stojé v postavi ali ne. Postava sama ne izreče vsega, kar gre v področje tacihi zastopov, torej jim tudi ne prepové novih opravil — tacihi, ki so z njimi v ozki dotiki. Ako se jih tedaj loti kje kateri zastop, javaline mu jih dopušča postava.

Po svoji strani si torej mi ne moremo kaj, da ne priporočimo našim okr. zastopom in v prvi vrsti okr. odborom, naj ne rešujejo samo teh opravil, katera jim nalaga postava, ampak naj sežejo od časa do časa tudi višje — na take reči, ki so na korist okraju, vse eno ali jih postava omenja ali ne. Ljudstvo bode jim za to o svojem času gotovo hvaležno.

Iz okr. zastopov se doslej ni veliko ničulo ni bralo. Največ če se je o njih kaj bralo, kedar so se vršile nove volitve, za tem pa je kmalu vse utihnilo o njih. Njih večina še celo računskega sklepa ni objavila, nekaj, kar bi

vsekako bilo dobro, pa bi se tudi lahko storilo. — Kar pravi pregovor o ženah, da je namreč tista najboljša, o kateri se malo kaj čuje, temu pritegne človek gledé žená lahko, toda težko se prepriča, da velja isto tudi za okr. zastope. Le-ti so očitna naprava. Kar se vrši v njih, to ne zadeva samo mož, ki sedé v zastopih, ampak ves okraj in ta ima torej pravico, da kaj izvé iz zastopa, ne pa, da le „šteje“ za-nj.

To pa bodi, kakor že koli, toliko lahko povemo, da ni na škodo okr. zastopom, ako se kaj izvé iz njih. Kedar je to, kar storé, dobro, lahko se ravnaajo drugi zastopi po tem, kolikor ravno kaže za njih razmere. Kedar pa to, kar kateri zastop ukrene, ni dobro, tedaj pa sodba, kakor jo izreče javno menjenje, tudi ne ostane brez dobrih posledic. Ako je že za tak zastop zastonj, vsaj za ljudstvo v tistem okraju ni zastonj, potlej pa še bode tudi drugim zastopom ravnilo, da vedó, kako da ni prav.

Ako se ravna od naših zastopov tako, bode še posebno dobro, kajti zastopi, v katerih so naši nasprotniki v večini, storé to skorej vselej in ravno to je, kar jim pomaga v časih do večine. Dendenešnji svet je že tak, da hoče vedeti čemu da kaj stori. S tem, da storimo ali vsaj želimo storiti kaj za blagostanje ljudstva, ni že vse storjeno. Ljudstvo hoče videti to črno na belem. In mi mu damo v tem le prav. Kogar voli ljudstvo, da dela mesto njega, ta ostane na dolgu, če ne dokaže ljudstvu, da je to tudi storil.

Še le tedaj, kedar vidi ljudstvo, da delo, kolikor ga imajo okr. zastopi na ramenih, ni zoper ljudstvo, ampak le njemu v korist, bode mogoče, da pridejo pri njem okr. zastopi v večjo veljavo. Dokler pa se ne vidi, kaj da so koristni okr. zastopov, pač pa le čuti bremena, ki mu jih nalagajo, dotlej je vse govorjenje zastonj, je samo „bob v steno“.

Radi bi mi po takem imeli, da tudi okr. zastopi razodejo od časa do časa, kaj da so storili, posebej kaj da so sklenili v rečéh, ki ne

stojé sicer v postavi, pa so vendar-le s koristjo okraja v zvezi. Čem več in čem boljih reči se poprime kje kateri zastop, tem lepše bode njegovo ime in tem bolje dokaže tak zastop, da ni samo peto kolo v vsakdenji vožnji liberalizma.

Le-to pa prevaguje doslej skorej po vseh deželah, kjer so ustvarili okrajne zastope. To pa ni, reci kdo, kar mu drago, vredno hvale.

„Črna vojska“, nje namen in sestava.

(Dalje.)

O rdečem križu. — Tiste člane veteranskih društev, ki so se oglasili h kolonam rdečega križa za prenašanje in postrežbo ranjenih vojakov, objavil je ta zavod že meseca januarja brambovskemu ministru in se bo ondi določilo gledé črnovojniške dolžnosti teh veteranov.

Kako bo črna vojska osnovana? — Izvzemši tiste črnovojnike, ki se bodo določili za pomožno nameščevanje stalne vojske in brambovcev, razdelili se bodo vsi ostali črnovojniki v samostalne vojne oddelke — črnovojniške batalijone. Le-ti se bodo sestavljali načelno le iz mož, ki so iz enega in tistega okraja. Batalijoni se bodo ločili v izgrede in v teritorialne batalijone. Izgredni batalijoni so namenjeni za garnizijsko, etapno in zasedovalno službo. Zbirali se bodo v svojih brambovskih okrajih, od katerih dobé tudi ime in številko z dodatnim drobcem, ko bi se v enem brambovskem nabornem okraju več izgrednih batalijonov sestavljalo. Če bi Maribor več, recimo tri vojniške izgrede batalijone sestavil, dobili bodo ime: črnovojniški izgrejni batalijon št. 20₁, 20₂, 20₃ itd. Brambovski batalijon mariborski ima številko 20. Prav to številko dobili bodo vsi črnovojniški batalijoni in če jih bo več, kakor smo že rekli, pod to še posebno vzporedno številko.

Kako močan bo črnovojniški batalijon? — Črnovojniški izgrejni batalijon imel bo 4 kompanije in pa nadomestilno kompanijo; mož bo imel pa 2403. Od teh namenjeni ste le dve petini, t. j. 947 mož za vojno službo, vsi ostali bodo za nadomeščevanje in rezervo in se bodo klicali, kedar bo treba. Nadomestilna kompanija ostane pa vedno v nabornem okraju.

Moč črnovojniškega teritorialnega batalijona je pa jako različna ter se ravna po množini prebivalcev in po imenitnosti dotičnega črnovojniškega okraja. Kompanij imel bo 3 do 6 in te si ne bodo enake. Nekatere bodo imele po tri, druge po štiri čete, zopet druge v gosto obljudenih krajih pa tudi po pet in šest čet.

Kaj pa je črnovojniški kader? — Za vsak izgrejni in teritorialni batalijon do-

ločil se bo že v mirnem času kader, ki bo samostalni vojaški oddelek ter c. kr. brambovskemu okrajnemu zapovedniku podrejen. V ta kader odbrali se bodo vsi tisti moži, ki so bili svoje dni vojaški prav dobro izvežbani in imajo že vojaški odpustni list v rokah ter so se stalno v obližji črnovojniške okrajne postaje naselili. V mirnem času obstal bo ta kader samo na papirju. V vojski se bo pa on prvi sklical pod orožje.

Kaj bo črna vojska še delala? — Črnovojnič, ki ne pojde na vojsko k stalni armadi, k brambovcem ali s kakim izgrejnim batalijonom, porabil se bo za pomožna dela, kakoršnjih je vaje. Tisti, ki znajo pisati, se bodo porabili v prvi vrsti za pisarje in kanceliste pri raznih vojaških pisarnah. Krojači bodo šivali, čevljarji bodo izdelovali čevlje, sedlarji in jermenarji pripravljali in oskrbovali bodo potrebno jermenje in sedla, kovači bodo kovali itd. Kmečki delavci in drugi dninarji, ki ne znajo nobenega rokodelstva, porabili se bodo pri kopanju zakopov, šanc itd. Dalje se bodo v črni vojski tudi konduktérji ali sprevodniki potrebovali. Kdo da bo opravljal konduktérsko službo, to določi politična oblast vzajemno z dotično županijo. Za to službo se bodo le jemali ljudje, ki so v dotičnem okraju stalno naseljeni, in imajo v občini kaj veljave, ter so trdnega zdravja in močni, da bodo lahko opravljali težavno službo. Tak konduktér bo moral znati brati, pisati, računati, jahati in voziti.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Sadjereje zlata pravila.

Pri sadnem drevju pride že veliko na to, kje ga posadimo. Na višjih krajih kaže saditi izlasti črešnje, na nižjih pa slive; na severnih in vzhodnih bregih storé jabelka, na južnih in zahodnih pa hruške.

Sušo zdrži izmed sadnih dreves še nekako najbolje črešnja, mokroto pa sliva. Za sadnik je najboljša mokra, žolta prst, a v njej še ni smelo že poprej rasti sadno drevje. Kjer se zbera voda, tam ni za sadnik mesta.

Ako čemo sadno drevje saditi, storimo najbolje, če izkopamo že jeseni jame. V jame pa moramo djati gnoja ali kar je enako vredno, da leži celo zimo v njih. Spomladi so že potlej take jame prav za to, da posadimo v-nje mlado sadno drevje.

Mlado drevo, katero čemo vsaditi, moramo vzeti iz kake drevesnice, ki ima ime, da ima dobra drevesa, nikakor pa ne smemo dreves kupovati, kjer bodi, sicer pa bi se lahko opekli.

Sadno drevje, čegar seme je mehko (jabelka, hruške), treba je najmanj deset metrov